

Podpora Romů v Praze

projekt zaměřený na vzdělávání
a zaměstnávání

Podpora Romů v Praze

Vydavatel: ROMEA, o.s., Žitná 49, Praha 1, 110 00, tel: 257 329 667, romea@romea.cz

Obsahové zpracování: Bc. Adam Pospíšil, Vojtěch Lavička , Ing. Zdeněk Ryšavý

Fotografie: ROMEA, o.s.

Korektury: Adéla Gemrothová, Lenka Nádvorníková, **Grafika a sazba:** Jakub Goldmann

Tisk: Studio Winter s.r.o. | **Počet stran:** 28

Publikace je spolufinancována Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem ČR.

Vydáno v únoru 2008

Úvod

Projekt „Podpora Romů v Praze“ byl začleněn do nadnárodního partnerství, které bylo vytvořeno s cílem řešit problémy spojené se snahami o větší inkluzi vyloučených romských komunit a sdílet společné zkušenosti.

Vážení a milí čtenáři,

dostává se Vám do rukou brožura o výstupech projektu s názvem „Podpora Romů v Praze“. Svým rozsahem a počtem zainteresovaných organizací a aktivit šlo o jeden z nekomplexnějších pokusů o posílení vzdělanosti a zaměstnanosti Romů v České republice. Trval bezmála tři roky a podílelo se na něm 6 partnerských organizací – tři neziskové organizace, dvě samosprávné instituce a jedna škola. Rozsah projektu umocňuje skutečnost, že byl realizován v rámci mezinárodního partnerství, ve kterém byla Podpora Romů v Praze jen jedním ze tří článků. Podpůrný projekt pro Romy se ve stejné době uskutečnil v Portugalsku a ve Slovinsku a propojením závěrů z něj plynoucích vznikla mezinárodní komparativní studie. Porovnání je opravdu zajímavé, protože přes výrazné odlišnosti v charakteru romských komunit a jejich uspořádání i rozdílnosti státních systémů, úrovně neziskového sektoru v jednotlivých zemích apod. jsou základní závěry ve všech třech zemích velmi podobné.

Tato brožura si klade za cíl přiblížit Vám stručnou formou nejdůležitější závěry z projektu. Chceme zejména detailněji informovat o průběhu a výsledcích českého projektu Podpora Romů v Praze – o klientech, kterým jeho aktivity byly ku prospěchu, a taky o tom, co tento

projekt znamenal pro organizace, které jej realizovaly, jaká pozitiva a negativa přineslo partnerství a jakým způsobem jsme se tomuto partnerství učili.

Hlavním pilířem této publikace jsou však osobní výpovědi těch, kteří prošli službami poskytovanými v rámci projektu. Naleznete zde zlomky lidských osudů, které se i zásluhou našeho projektu začaly obracet ke světlejší budoucnosti. Budete tak moci sledovat příběhy lidí, kteří měli tak jako většina z nás touhu po lepším životě a širším rozhledu, ale někdy se z různých, jindy z velice podobných, důvodů sami nemohli, obrazně řečeno, odlepit od země. Nechceme předstírat, že projekt Podpora Romů v Praze byl s to poskytnout naplnění jejich potřeb všem, svůj nezpochybnitelný dopad ale měl. Někteří si pomocí projektu konečně našli zaměstnání, jiní pronikli do světa internetu, další si dokončili základní vzdělání nebo se učili pracovat jako novináři. S různými efekty se aktivity projektu dotkly přes tisíce Romů v Praze, což je zatím slušné skóre. Proto budeme moc rádi, když s námi naše zkušenosti a osudy klientů projektu budete na následujících stránkách sledovat. Možná ledasco napoví o povaze fenoménu, kterému se u nás nehezký říká „romská problematika“.

Mezinárodní partnerství

Projekt „Podpora Romů v Praze“ byl začleněn do nadnárodního partnerství, které bylo vytvořeno s cílem řešit problémy spojené se snahami o větší inkluzi vyloučených romských komunit a sdílet společné zkušenosti.

Projekt „Podpora Romů v Praze“ byl začleněn do nadnárodního partnerství, které bylo vytvořeno s cílem řešit problémy spojené se snahami o větší inkluzi vyloučených romských komunit a sdílet společné zkušenosti. Bylo ustaveno dne 28. 7. 2005 smlouvou o nadnárodní spolupráci (TCA) pod názvem „Vzdělávání a zaměstnávání Romů“ (Education and Employment of Roma people). Jeho členy se staly tři země se třemi projekty: Česká republika – Podpora Romů v Praze, Slovinsko – Romski izobraževalno informativni center a Portugalsko – Coimbra, Cidade de Todos.

Partnerství definovalo před počátkem projektu společné problémy. Jsou to nedostatečná úroveň vzdělání a kvalifikace u příslušníků romských komunit, nízká vnímavost majoritní společnosti vůči Romům a jejich potřebám, diskriminace Romů, nízká účinnost opatření pro zvýšení zaměstnanosti Romů a nedostatek rozvoje nových metod práce s příslušníky romských komunit v řešených tématech.

Cílem národních projektů mezinárodního partnerství bylo pomoci změnit situaci Romů ve městech (ČR – Praha a Portugalsko – Coimbra) a v regionu Mura ve Slovinsku. Vzhledem k lokalitám, v nichž byly projekty realizovány, je třeba zdůraznit, že postavení Romů i nástroje projektů se lišily v závislosti na dosavadních zkušenostech jednotlivých partnerů, jejich státních systémech, povaze romských lokalit a komunit apod.

Základní údaje o Romech v partnerských zemích

Ve všech třech zemích je přítomnost Romů doložena už v 15. století a jejich pokolení mají dlouhodobé zkušenosti se životem na okraji společnosti, s pronásledováním a vylučováním.

Ve všech třech zemích není zjišťován skutečný počet Romů, k dispozici jsou jen odhady. V ČR bývá podíl etnických Romů na počet obyvatel odhadován na 2%, v Portugalsku na 0,34% (asi 34 000 osob) a ve Slovinsku

přibližně 0,5% (10 000 osob). V obou zemích nekorespondují počty přihlášených s počtem obyvatel, kteří nesou některé z romských etnických rysů. Ve Slovinsku se k romské národnosti přihlásilo 3 264 osob a v ČR v roce 2001 osob 11 746. Portugalsko, podobně jako jiné západoevropské státy, příslušnost k národnostním menšinám vůbec nesleduje.

Identita Romů a romské tradice

Ve všech třech partnerských zemích žijí Romové podle svých tradičních hodnot, do jisté míry tradičním způsobem života a také používají romštinu jako komunikační jazyk. Ve všech třech zemích je existence tradičního modelu života – „romipen“ (romství) – také jedním z důvodů, proč je integrace některých Romů tak komplikovaná. Je třeba zdůraznit, že uchovávaní romipen udržuje romské rody v soudržnosti a svým specifickým způsobem je chrání před některými negativními vlivy většinové společnosti, jeho rubem ale může být posilování sociálního vyloučení. Pro orgány veřejné správy jsou tradiční postoje orientace příslušníků romských komunit překážkou při uplatňování jejich opatření zaměřených na začlenění romské populace do většinové společnosti. Romipen je tak také hlavním důvodem, proč sociální problémy Romů nelze řešit pouze prostředky sociální politiky.

Politické postavení Romů v partnerských zemích

Ve všech partnerských zemích jsou Romové plnoprávními občany, byť čelí v pozici neprivilegované menšiny více společenským tlakům (diskriminace, rasismus, xenofobie).

V ČR a ve Slovinsku mají Romové postavení národnostní menšiny, Slovinsko navíc v roce 2007 přijalo

zvláštní zákon o postavení Romů, včetně záruky jejich politické participace. Portugalsko, jak už bylo řečeno, národnostní menšiny nerozlišuje.

Romové a proces jejich emancipace

V ČR se po roce 1989 etablovaly romské elity, které byly účastny také na politickém životě. Vzniklo mnoho romských spolků a sdružení, které začaly pečovat o romskou kulturu, společenské postavení, vzdělávání apod. Ve velkém začala vycházet svobodná literatura

Romská vesnice poblíž Murské Soboty (Slovensko).

o Romech a také svěbytná literatura romská. Ve Slovinsku je v současnosti situace podobná jako u nás, i zde existuje řada romských organizací. Nová legislativa usiluje zavedením tzv. dvojitého volebního práva (romští obyvatelé budou, pokud přijdou k volbám, volit navíc své reprezentanty) o vytvoření romské politické reprezentace. Portugalsko nemá příliš rozvinuté romské elity, ani jejich participaci na veřejném životě. Proces formování romských elit je zřejmě věcí budoucnosti.

Bydlení Romů

V České republice je pozitivnímu řešení bydlení Romů věnována nedostatečná pozornost. Místní samosprávy formy sociálního bydlení jako nástroje inkluze Romů nerozvíjejí. Trh s byty vytlačuje Romy do segregovaných lokalit, jejichž vznik navíc místní samosprávy podporují umístěním tzv. holobytů či dalšími nevhodnými opatřeními, jejichž cílem je Romy vytlačit na okraj měst. V Portugalsku je naopak na problematiku řešení bydlení romských komunit kladen velký důraz. Jsou používány různé nástroje státních i lokálních politik, jako např. různé typy sociálního bydlení, které je zřizováno místními samosprávami a podporováno státem. Také

nejvýznamnější část portugalského národního projektu v partnerství EQUAL byla městem Coimbra zaměřena na bydlení Romů. Ve Slovinsku je problém bydlení Romů řešen zřizováním infrastruktury v místech, kde Romové tradičně žijí, tak aby změna sociální situace Romů byla podpořena tam, kde už vzniklo postupně rozvrstvené romské společenství, založené tradičně na spoluzítí romských rodů.

Vzdělání Romů

Všechny tři země jsou v podobné situaci – nízká úroveň vzdělání Romů je hlavním důvodem jejich problémů na trhu práce. Naše republika je v podpoře vzdělávání Romů z partnerských zemí nejdál. Mezi našimi Romy nejsou analfabeti, jsou integrováni ve většinovém vzdělávacím systému. Jelikož je školství jedním z míst, kde se výrazně projevují specifika romských žáků, na které není škola automaticky připravena adekvátně reagovat, byl u nás zaveden institut romského asistenta, který pedagogovi pomáhá. Takových asistentů u nás v současnosti pracuje 306 a zřízeno bylo také několik stovek přípravných ročníků. Přesto je kvalita romského vzdělávání stále hluboce nedostatečná. Počet romských studentů na středních a vysokých školách podle odhadů pomalu stoupá.

Ve Slovinsku jsou romští žáci integrováni do většinového systému, ale jsou pro ně prováděny speciální programy (např. výuka slovinštiny a romštiny). V současné době je zaváděna funkce romského asistenta do základních škol, to bylo také jednou z hlavních součástí Slovinského národního projektu v rámci partnerství EQUAL. Počet romských studentů středních a vysokých škol je podobně jako u nás stále nízký.

V Portugalsku je pro romské děti charakteristický předčasný odchod ze školy a velmi malé zastoupení na profesním a středoškolském vzdělávání. Proto byla přijata opatření k vazbě sociální pomoci vyloučeným Romům na docházku dětí do škol.

Zaměstnávání Romů

Všechny tři země mají srovnatelné závažné problémy v oblasti zaměstnanosti Romů. V ČR bývá uváděna různá míra nezaměstnanosti Romů v produktivním věku, tato čísla je ovšem možné verifikovat ještě obtížněji než odhady samotného počtu Romů. Spokojme se proto s tvrzením, že nezaměstnanost Romů u nás je vyšší než u majoritní populace. Slovinsko ve svých výstupech z projektu odhaduje nezaměstnanost Romů na 98 % populace v produktivním věku. Portugalsko nemá srovnatelné údaje k dispozici, ale považuje Romy za sku-

pinu v tomto ohledu zvláště ohroženou. Ve všech třech zemích řeší nezaměstnaní Romové svou ekonomickou situaci tím, že pobírají zákonné sociální dávky, a je-li možnost, přivydělávají si v oblasti „šedé ekonomiky“.

Všechny země se shodují v tom, že situace Romů na trhu práce je jedním z faktorů majících rozhodující vliv na zvýšené riziko sociálních patologií a kriminalizace příslušníků romských komunit.

Prostorové vyloučení Romů

Ve všech třech partnerských zemích žijí často romské komunity segregované od majoritní většiny, v každé zemi se ale příčiny i řešení liší.

V ČR jsou prostorově vyloučené romské komunity relativně novým jevem. Vznikají po roce 1989, kdy trh s byty vytlačuje Romy z míst, kde žili rozptýleně mezi majoritní společností, a to především ve městech. Řešení pokračujícího prostorového vyloučení Romů se dosud systémově nehledá. Ve Slovinsku žijí romské komunity historicky kontinuálně ve svých vesnicích či v částech vesnic. Přímou v těchto vesnicích jsou realizována opatření mající zlepšit jejich úroveň, včetně úrovně bydlení. Nehroží zde tedy to, co se stalo v Československu po 2. světové válce, kdy se zaostalost romských venkovských lokalit na východním Slovensku jala strana a vláda řešit pobídkami i direktivou ke stěhování jejich obyvatel do oblastí vysídlených Sudet (stěhování probíhalo také spontánně). Svou významnou úlohu pak sehrál kulturní šok a nedostatečná schopnost orientace v novém prostředí vedoucí postupně ke společenskému vykořisťování, rozpadání tradičních sociálních vazeb a kulturních hodnot, nárůstu patologických jevů apod. V Portugalsku je situace typická pro další západní země, v nichž mnozí Romové dodnes kočují. Kočovní způsob života přirozeně inklinuje k životu na okraji měst a vesnic. Některé portugalské obce se nyní snaží o větší začleňování kočovníků mezi majoritní obyvatelstvo.

Hodnocení partnerství

Jedním z hlavních dojmů z nadnárodního partnerství a spolupráce bylo zjištění, že výměna zkušeností je užitečná a přínosná, a to navzdory tomu, že se jedná o velmi rozdílné národní projekty a situace cílové skupiny je v daných zemích odlišná. Základní problémy cílové skupiny jsou nicméně ve všech zemích stejné a mohou se řešit podobnými metodami.

Mimo sdílení přímých zkušeností z práce v projektech se pro všechny partnery velkým přínosem stal sám fakt mezinárodní spolupráce. Navazování mezinárodních kontaktů, kooperace a management nadná-

rodního projektu poskytl nenahraditelnou zkušenost, ze které všechny zúčastněné organizace vyšly posíleny. Jako finálně pozitivní se ukázaly i problémy, které společný postup provázely. Poměrně značnou dobu trvalo například partnerům hledání společné řeči. Dialog se stal sdělným zhruba po 1,5 roce realizace projektu, po několika mezinárodních setkáních. Partneři si postupně vysvětlili věcné, ale především definiční problémy a nyní by nastala fáze mnohem hlubší spolupráce. Proto je škoda, že byl harmonogram společného projektu EQUAL v různých státech nastaven s různými termíny (došlo k dřívějšímu ukončení nadnárodních aktivit portugalského i slovinského partnera).

Dalším nesporným přínosem partnerství je možnost srovnání konkrétní situace Romů v cizině a úrovně nástrojů orientovaných na jejich podporu se stavem u nás.

Slovinští partneři nejvíce oceňovali možnost sdílení českých zkušeností s institutem romských asistentů a koordinátorů ve školách, protože školení a zavedení těchto pracovníků do praxe byl jeden z hlavních cílů jejich národního projektu. Portugalci navíc ocenili rozvinutost českého neziskového sektoru a romských sdružení, jejichž činnost se pozitivně promítá do celkové situace Romů.

Bydlení Romů v portugalském městě Coimbra je řešeno pomocí tzv. Nomadparku, kde získávají potřebné rodiny azyl před tím, než se integrují do většinové společnosti.

Praha, kde byl realizován výše uvedený projekt, stojí jako hlavní město v ekonomickém rozvoji výše než ostatní města a regiony země. Situace Romů obecně, a na trhu práce speciálně, je tedy v tomto městě poněkud jiná a svým způsobem předznamenává možný vývoj i v dalších částech ČR.

Územní rozložení romských komunit v jednotlivých městských částech Prahy se výrazně změnila po listopadu 1989. V současnosti již romské rodiny téměř nebydlí v centru města, tj. v městské části Praha 1 či Praha 2 a v rezidenčních lokalitách městské části Praha 6. Výraznější koncentrace romských komunit jsou ale v městských částech Praha 3 (Žižkov), Praha 4 (Nusle), Praha 5 (Smíchov) a Praha 8 (Karlín a Libeň). V souvislosti s urbanistickým rozvojem hlavního města se tyto dříve spíše periferní lokality stávají centrem a atraktivita nemovitostí stoupá. Proto se jejich majitelé, ať už to jsou obce, družstva nebo soukromí vlastníci, snaží většinu romských obyvatel zbavit. Mnohdy při tom využívají právní neznalost a naivitu nájemníků, kteří často sami nejsou schopni své bydlení správně administrovat (placení nájmu, energií, péče o stav bytu, platnost smluv apod.). Trh s byty v Praze tak postupně vytlačuje romské obyvatele mimo své území. Velké rodiny končívají na předražených ubytovnách, kde se stávají obětmi vykořisťování a čelí dalšímu sociálnímu a ekonomickému propadu. Romové, kteří tento tlak vydrželi a dále žijí na území hlavního města, představují tu část pražské romské populace, která je připravenější uspět v majoritní společnosti.

Podle kvalifikovaného odhadu žije v Praze cca 20 tisíc Romů, jejich počet se ale zřejmě dále snižuje. Bez ohledu na to vykazuje Praha mimořádně rozsáhlou síť romských občanských sdružení. V této oblasti je rozvoj neziskového sektoru zřejmě analogický rozvoji neziskového sektoru obecně. Byť většina z romských neziskových organizací nevyvíjí pravidelnou činnost, formální sdružování Romů v Praze probíhá oproti jiným regionům velmi dynamicky. Romské nestátní neziskové organizace si kladou za cíl rozvoj kulturních tradic – v intencích národnostně menšinového programu podobně jako ostatní národnostní menšiny – či společensko-kulturního života a volnočasových aktivit pro děti a mládež. Zástupci občanských sdružení se také více či méně úspěšně zapojují do řešení projektů zaměřených na pomoc příslušníkům romských komunit ve vzdělávání a v sociální oblasti.

Romové v Praze zvláště častěji než v jiných regionech využívají možnosti uplatnění ve veřejném životě a v oblasti umělecké činnosti. Řada z nich působí v orgánech státní správy i samosprávy, veřejnoprávních médiích, další patří k předním hudebním interpretům apod. Hnutí romské inteligence obecně je v Praze mnohem rozvinutější než v jiných částech země.

Sociální situace romských komunit v Praze je zřejmě o něco lepší než na jiných místech. Jde o souběh několika faktorů. Nižší nezaměstnanost a pestřejší nabídka pracovních příležitostí je využívána i romským obyvatelstvem. V Praze je také pestrá nabídka pomoci, asistence a služeb různým cílovým skupinám v romských komunitách, pomáhající jejich integraci ve společnosti.

Přes všechny nesporné výhody, které hlavní město přináší, se lze oprávněně domnívat, že nezaměstnanost zdejších Romů, která je hlavním předmětem projektu Podpora Romů v Praze, nebude ve svém objemu výrazně odlišná od údajů uváděných v celostátních odhadech a také její příčiny budou více méně totožné. I v Praze patří nezaměstnanost Romů mezi nejobtížnější řešitelné společenské jevy vůbec.

Důvody nezaměstnanosti Romů jsou především:

- a) nízká kvalifikovanost a nedostatek dovedností nutných k uplatnění na trhu práce**
- b) diskriminace**
- c) jen pomalu se měnící tradiční vztah Romů k získání „bílé“ kvalifikace a vzdělání**
- d) nepříliš rozvinutá a spíše ojedinělá opatření na podporu Romů, která směřují k jejich inkluzi na trh práce**
- e) malé zapojení samotných Romů na realizaci takových opatření**
- f) absence systému, který by taková opatření a specifické postupy propojil, pokud se osvědčí, ve funkční systém**
- g) Rozvinutý černý pracovní trh, který v kombinaci s podporou sociální politiky státu představuje nejefektivnější způsob získávání financí pro skupiny s nižší kvalifikací a vzděláním.**

Partneři v projektu

Do projektu se zapojily zkušené pražské organizace a instituce, které mají dlouhodobě přehled o cílové populaci a již mnoho let pracují s různými jejími segmenty.

R-Mosty

Posláním občanského sdružení R-Mosty je nabídnout smysluplné naplnění a využití volného času dětem a mládeži a pomoc sociálně vyloučené romské komunitě v hlavním městě Praze včetně poskytování konzultačních a poradenských služeb. V roce 1992 byla organizace založena jako Nadace Mosty, od roku 1996 nese název Občanské sdružení R-Mosty. Činnost vyvíjí od založení v roce 1992. R-Mosty, o.s. se v současnosti věnuje práci s vyloučenou romskou komunitou v Praze.

Tato práce má 2 základní složky. První je vzdělávací a motivační práce s dětmi a mládeží, která probíhá zejména v nízkoprahovém klubu. Druhá je orientována na sociální poradenství pro dospělé a na podporu mládeže a dospělých při vstupu na trh práce.

Magistrát hl. m. Prahy

Magistrát v samostatné působnosti hlavního města Prahy plní úkoly uložené Zastupitelstvem hlavního města Prahy nebo Radou hlavního města Prahy a vykonává jeho přenesenou působnost. Jako vstřícný krok vůči menšinám žijícím v Praze minulý rok slavnostně otevřel Dům národnostních menšin ve Vocoletě ulici v Praze. Tento unikátní projekt, který je jediným svého druhu v České republice, má sloužit k propagaci multikulturních tradic menšin žijících v ČR.

ZŠ Havlíčkovo nám. Praha 3

Škola se nachází v lokalitě staré zástavby Žižkova, pro kterou je typická velká koncentrace romské populace a dětí ze sociálně slabých rodin. Její personál již řadu let nabízí komplexní výchovně vzdělávací program pro romské žáky a žáky z méně podnětného rodinného prostředí. V současné době do této školy dochází 171 žáků, z toho je více než 85 % žáků romských. Úskalí počátku školní docházky romských dětí a dětí z méně podnětného rodinného prostředí se škola snaží překlenout pomocí přípravných ročníků. Péči o žáky škola zdokonalila zřízením školního poradenského pracoviště, které vede

speciální pedagožka a dále zde pracuje školní psycholog, výchovná poradkyně a metodik preventista. Romským žákům během vyučovacích hodin účinně pomáhají romští asistenti. V současné době jich má škola pět. Kromě výuky pomáhají v komunikaci s rodiči a aktivně se podílejí na zájmových mimoškolních činnostech školy. V rámci projektu je velice důležitá spolupráce s vytíženými středními školami a odbornými učiteli, kam přecházejí děti po ukončení povinné školní docházky. Potvrzením dobré práce školy je fakt, že všichni její romští žáci našli uplatnění na středních školách.

Úřad m. č. Praha 3

Praha 3 je městskou částí, které byla a je tradičně hodně obydlena Romy. Z tohoto důvodu se Úřad Městské části Praha 3 stal jedním z partnerů projektu „Podpora Romů v Praze“.

Motivační výcvik pro romské děti, který proběhl za přispění úřadu radnice, si vzal za cíl zlepšit jejich přístup k plánování životních cílů. Oddělení sociální prevence Úřadu městské části Praha 3 při realizaci projektu navázalo na tradici sociálně zdravotních kurzů, které v minulosti pořádalo Středisko sociální prevence.

Slovo 21

Občanské sdružení SLOVO 21 bylo založeno v roce 1999 v Praze.

Cíle sdružení jsou zejména boj proti rasismu a xenofobii, ochrana lidských práv, vzdělávací, kulturní a mediální projekty a projekty týkající se integrace cizinců žijících v České republice, budování tolerance vůči minoritám, podpora vzdělávání a integrace menšin.

Mezi nejvýznamnější projekty patří každoročně realizovaný Světový romský festival Khamoro, politický výcvik pro romské ženy a v neposlední řadě projekt Pale o vudár – Otevřít dveře. Tento projekt si klade za cíl informovat studenty o možnostech studia na vysokých školách, o podmínkách přijetí o studijních oborech a o možnostech jejich následného uplatnění. V rámci projektu jsou jeho účastníci připravováni na přijímací řízení. Výsledkem těchto aktivit je přijetí 30 studentů na vysoké školy.

ROMEA

Občanské sdružení ROMEA (Romská mediální agentura) vzniklo v roce 2003 z iniciativy skupiny mladých lidí jako dobrovolné, nevládní a neziskové sdružení s cílem podporovat boj proti rasismu, rozvíjet dodržování lidských práv, napomáhat rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti. Základním posláním je sdružovat zejména mladé občany romské a české národnosti, kteří chtějí napomáhat zlepšení vzájemného soužití těchto dvou skupin obyvatel.

ROMEA je vydavatelem měsíčníku *Romano vodi* (Romská duše) a provozuje nejsledovanější informační portál o „romském dění“ www.romea.cz. Partnerství EQUAL započalo aktivity v sociální oblasti – v terénním zprostředkovatelství práce. Svě dosavadní vzdělávací aktivity rozšířila ROMEA o vybudování internetového centra, ve kterém probíhá výuka práce s PC, mediální kurzy a další.

Dalším významným projektem ROMEA je bezplatná telefonní Linka proti diskriminaci 800 220 800 a kulturní, motivační a vzdělávací aktivity pro děti a mládež.

Účastníci počítačového kurzu pro začátečníky.

Aktivity projektu „Podpora Romů v Praze“

Rozsah organizací a jejich aktivit vytvořil širokou zachytanou síť s dostatečnou nabídkou možností, čímž se zvýšila pravděpodobnost, že klient najde to, co aktuálně potřebuje.

Realizátoři mnohých projektů podporujících romskou vzdělanost a zaměstnanost často v počátečních fázích narážejí na slabou motivaci cílové skupiny k zapojení se do projektu. Důvodů, mimo těch na straně potenciálních klientů, může být mnoho. Organizace, která projekt realizuje možná nemá u Romů dlouhodobější důvěru a neumí je adekvátně oslovit, nemá dostatečně zkušené a vzdělané pracovníky, její nabídka se může minout s potřebami klientů, nebo je svou kapacitou schopna podchytit jen jeden z aspektů problému, který chce řešit. Situaci ve velkoměstě, jakým je Praha, navíc komplikuje to, že zde cílová skupina žije roztržštěná, a je proto obtížnější zaměřit se na správné místo. Všechny tyto handicapy a překážky jsme se pokusili eliminovat tím, že se do projektu „Podpora Romů v Praze“ zapojily pražské organizace a instituce, které mají dlouhodobě přehled o místní cílové populaci a již mnoho let s ní pracují.

Náročnou koordinaci celé šestičlenné skupiny se podařilo zvládnout i díky tomu, že se akteři v rámci těchto organizací znají a již v minulosti spolu spolupracovali. V týmu se tak ocitla Základní škola Havlíčkovo náměstí v Praze 3, která se během devadesátých let stala školou s výrazným zastoupením romských žáků a její pracovníci mají dlouhodobé zkušenosti s romskými dětmi i jejich rodinami. Dalším partnerem se stalo sdružení R-mosty provozující ve zmíněné škole nízkoprahový klub pro romské děti a mládež. Třetí organizací, příjemcem a hlavním koordinátorem celého projektu, se stalo občanské sdružení Slovo 21, které dlouhodobě pracuje s romskou mládeží a specializuje se také na aktivizaci a vzdělávání romských žen. Dalším důležitým akteřem se stal Magistrát hl. m. Prahy, jehož hlavním úkolem bylo shánění potenciálních zaměstnavatelů pro klienty projektu. Zapojení vedoucí instituce města mělo pro projekt i jistý zaštiťující efekt. Do projektu vstoupilo také občanské sdružení ROMEA, které se dlouhodobě věnuje vzdělávacím aktivitám zaměřeným na děti a mládež a mimo to má zkušenosti s mediální prací, což posloužilo při potřebné medializaci celého projektu. Posledním partnerem v projektu byl úřad Městské části Praha 3, který spolupracuje se Základní školou Havlíčkovo náměstí.

Ze složení partnerství vyplývá, že každá organizace zapojila do projektu aktivy, ve kterých má již zkušenosti

nebo disponuje dostatečným potenciálem k tomu, aby je zvládla. Takovým předpokladem byla např. znalost cílové skupiny, lidské zdroje se sociálním a romistickým vzděláním apod. Výsledkem partnerství byl vznik pestré palety aktivit, které byly nabídnuty cílové skupině tzv. v jednom balíku. Rozsah organizací a aktivit tak vytvořil větší zachytanou síť s dostatečnou nabídkou, takže se zvýšila pravděpodobnost, že v ní klient najde to, co aktuálně potřebuje ke svému rozvoji. Konkrétní aktivity se snažily v celku zasáhnout celou romskou populaci od mladých lidí na základní škole až po nezaměstnané ve středním věku bez základního vzdělání.

Dětský motivační tábor v Louňovicích pod Bláníkem uspořádala městská část Praha 3.

Romské ženy se mohly v rámci projektu seznámit s prací kuchařky a nastoupit na rekvalifikační kurz.

Aktivity projektu byly následující:

Příjemce projektu Slovo 21 realizovalo kurzy zaměřené na podporu mladých Romů a romských žen.

- **Příprava romských žáků základních škol na střední školy**
- **Příprava romských středoškoláků na vysoké školy**
- **Kurzy pro romské ženy „Ženy to umí“**

Magistrát hlavního města Prahy – partner č. 1 hlavně oslovoval potenčníální zaměstnavatele.

- **Oslovování potenciálních pražských zaměstnavatelů**
- **Zvyšování profesionality pracovníků malých romských NNO na území hl. m. Prahy**
- **Rekvalifikační kurzy – svářeč, řidičský průkaz C, kosmetička**

Občanské sdružení R-Mosty – partner č. 2, se věnoval hlavně přípravě a motivaci romské mládeže. Využil přitom bohaté zkušenosti s provozováním volnočasového klubu pro romskou mládež.

- **Příprava romské mládeže na vstup na trh práce**
- **Dílny pro Romské ženy – vaření, šití, kosmetika**

Občanské sdružení ROMEA – partner č. 3, se kromě vzdělávání nově pustilo do přímého zprostředkování práce.

- **Školení a zaměstnávání terénních zprostředkovatelů práce**
- **Školení a zaměstnávání mladých romských novinářů a zájemců o práci v mediální oblasti**
- **PC kurzy pro romskou mládež**
- **Internetová burza práce**
- **Internetové a vzdělávací centrum**

Úřad městské části Praha 3 – partner č. 4, se věnoval motivačním kurzům pro mladé.

- **Realizace motivačních kurzů – tábor v Louňovicích pod Bláníkem**

Základní škola Praha 3 (Havlíčkově náměstí) – partner č. 5 využil své zkušenosti se vzděláváním romských dětí.

- **Semináře na profesní orientaci**
- **Kurzy na ukončení základního vzdělání pro dospělé**
- **Vytvoření a vedení databáze klientů, lektorů a pedagogů pracujících s romským etnikem. Do této databáze všichni partneři zasílali kontakty na své klienty, tak aby byli dobře zachytitelní pro různé aktivity projektu.**

Výsledkům těchto aktivit je věnována zvláštní kapitola této brožury.

Barmanský kurz pro vyšší ročníky základní školy se setkal s velkým zájmem. Někteří půjdou tento obor studovat na střední.

Rozhovor s expertem projektu JUDr. Hanou Frišenskou

Hana Frišenská se dlouhodobě věnuje společenskému postavení Romů. V roce 1977 ukončila Právnickou fakultu UK. Od roku 1977 do roku 1991 pracovala jako „kurátorka pro cikánské obyvatelstvo“ v tehdejší Správě sociálních služeb Národního výboru hl. m. Prahy. Od počátku roku 1991 pracovala v nově vzniklém oddělení lidských práv Úřadu vlády ČSFR. Mezi lety 1993–1996 vykonávala funkci ředitelky sekretariátu Rady pro národnosti vlády ČR. V letech 1996–2005 byla tajemnicí Rady vlády ČR pro nestátní neziskové organizace. Od roku 2005 pracuje jako zástupkyně ředitelky Nadace rozvoje občanské společnosti. Působí i v několika dalších nevládních organizacích, které se orientují na prosazování práv Romů a dalších menšin. V projektu „Podpora Romů v Praze“ působila JUDr. Hana Frišenská jako jedna z autorů mezinárodní studie, která srovnává dopady národních projektů orientovaných na podporu Romů v Portugalsku, České Republice a ve Slovinsku.

Dlouhodobě se věnujete problémům, které souvisí se společenským postavením Romů. V čem se podle vás situace Romů za 18 let demokracie u nás zlepšila a v čem zhoršila?

Zlepšení či zhoršení jsou vlastně srovnatelná s tím, co se děje i v neromské společnosti. Situace Romů je jen vždycky v tom dobrém i v tom zlém, kvalitativně i kvantitativně trochu jiná. V tom špatném vždycky horší než u jejich neromského okolí a vždycky křehčí, když jde o to dobré. Ale budme konkrétní. Romové po roce 1989 získali práva tak jako my ostatní svoji porci svobody a demokracie. Pozitivně se to projevuje v oblasti lidských práv, národnostních práv, v rozvoji kultury a jazyka, možnosti účastnit se na řešení věcí své menšiny, uplatnit svůj názor. Jsou Romové, kteří to dobře vědí a s touto svobodou a jejími možnostmi pracují. Je jich ovšem méně, než je takových lidí v majoritní populaci. Na druhé straně tato svoboda přinesla obrovská rizika a nebezpečí v sociální oblasti. Křehká sociální stabilita většiny romských společenství z dob komunistického režimu vzala za své, protože mnoho Romů nebylo připraveno na tuto zásadní změnu společenského a politického systému včas a správně reagovat. Bylo jich mnohem více než podobně nepřipravených, a tím ohrožených v majoritní populaci. Sociální propad řady Romů jsme sice přepokládali, ale rychlost, s jakou se to stalo, a jak hluboký propad to byl, nás – „lidí kolem Romů“ – přece jen po roce 1990 překvapily. Jestliže zpočátku šlo především o ztrátu zaměstnání, později se situace ještě zkomplikovala problémy se státním občanstvím ČR. A přibyla další rizika – především vytlačování Romů z měst a míst, většinou z těch, kde se žije lépe než jinde a kde na tuto skutečnost reaguje trh s nemovitostmi. Romové v takových

místech přicházejí o bydlení a stěhují se do těch částí země, o které takový zájem není, protože se tam prostě tak dobře nežije. V místech nového usídlení se potom propastně zhoršuje jejich situace ve vznikajících či zvětšujících se vyloučených romských lokalitách. Všimněme si třeba severu Čech.

Jaké trendy v této otázce můžeme pozorovat v Praze?

Už jsem to vlastně uvedla. Praha může podle mého názoru sloužit jako laboratoř toho, co se děje, nebo co se stane i jinde. Praha jako místo, kde chtějí žít mnozí, kteří jsou ekonomicky a vůbec silnější než Romové, začala své Romy vytlačovat na periferie snad úplně nejdřív. Jejich byty byly snadná kořist pro developery, realitní kanceláře, majitelé domů, městské části... a oni museli jinam. Kam? Vlastně nevíme. Zdá se mi, že o pražské romské komunitě se vůbec málo ví. Tvrdí se například, že v Praze žije 24 000 Romů. Podle mě je to nesmysl. Skutečný počet Romů v Praze bude podstatně nižší, řekla bych tak nejvýš poloviční. Vycházím ze statistik národních výborů, které byly ukončeny v roce 1990. Ale stačí se jen dívat. Kde jsou olašští Romové, kteří žili kolem Náměstí bratří Synků v Nuslicích? Kde je silná romská komunita z Vršovíc? Kde jsou Romové, kteří žili ve starých zanedbaných domech v centru města? Podívejte se, jak se zmenšila smíchovská romská komunita, ti tradiční „uhlobaroni“, uhlíři. Kolik Romů se vrátilo domů, do Karlína, opraveného po povodních? A tak bych mohla pokračovat.

Hlavní město má specifické vlastnosti. Na jednu stranu tu máte nabídku mnoha možností (včetně zaměstnání), na druhou stranu je mnohem nemilosrdnější ke slabým, dokáže se jich rychle a krutě zbavovat. Mnoho Romů to pocítilo na vlastní kůži. Ti, kteří to „ustáli“

Doc. Jiřina Šiklová přednáší studentům mediálního kurzu, který pořádala ROMEA.

a v Praze vydrželi, představují životaschopnější část z bývalých tradičních romských komunit. Snad proto mezi nimi nejsou tak vyhranené sociální problémy, jako je tomu třeba na severu Čech. Na druhou stranu do Prahy nově přicházejí vzdělaní Romové z celé republiky – většinou mladí lidé, kteří jsou připravení a od života hodně chtějí. To je moc dobrý trend pro hlavní město. Moc rádi bychom se s Prahou a jejími Romy více vyrovnali v naší mezinárodní studii právě k tomuto projektu. Uvidíme, jak se to povede.

Projekt Podpora Romů v Praze byl součástí mezinárodního partnerství. Ve stejné době probíhal projekt na podporu Romů v Portugalsku a ve Slovinsku, národní projekty v závislosti na odlišných podmínkách řešily své specifické cíle. K čemu bylo toto partnerství dobré, dospělo se k nějakým společným závěrům?

Myslím, že jsme se v tomto nadnárodním partnerství hodně naučili. O tom, jak řešíme velmi podobné problémy Romů a s Romy v odlišných podmínkách, odlišnými prostředky a odlišnými možnostmi. Naším cílem bylo opravdu najít nějaká společná východiska, použitelná mezinárodně i do budoucnosti. Nakonec jsme zjistili, že musíme zůstat na úrovni určité míry obecnosti. Copak o to – situace Romů byla až ku podivu ve všech třech zemích podobná, v řadě aspektů skoro stejná. Ale majo-

Členové kapely Fire se v rámci projektu připravují na studium koncertů pod vedením jazzového kytaristy Zdeňka Fišera.

ritní systémy, využitelné pro změnu, jsou hodně odlišné, zvlášť mezi námi a Portugalskem. S ohledem na tento fakt tvoří závěry nadnárodního partnerství národních projektů v Praze, Prekmurje a Comibry několik zásad, principů jednání, které je třeba respektovat, máme-li být v řešení problémů Romů úspěšní. Jde o zásadu rámce národní politiky, zásadu lokálních partnerství, zásadu společného cíle a využití synergie aktivit, zásadu zapojení Romů do řešení a zásadu nejdůležitější, to je zásada

individuálního přístupu. Tyto zásady mají samozřejmě obsah, a ten je rozpracovaný v naší studii. Nad rámec toho – všichni jsme se nakonec shodli na tom, že pro takto koncipované partnerství a oblast, kterých se týká, dva a půl roku společné práce k vytvoření opravdového modelu spolupráce nestačí, potřebovali bychom spolu pracovat déle.

S jakými úspěchy probíhal portugalský a slovin- ský projekt?

Každý ze tří národních projektů (tedy i pražský) řešil problém zaměstnanosti Romů jinak a volil jiné metody. Portugalci z města Coimbra se zaměřili na zajištění usazení a bydlení Romů uvnitř města a na to navazoval rozsáhlý vzdělávací a sociální program. Začínali někde tam, kde my jsme skončili v roce 1989 – radnice města Coimbra se pokouší izolované Romy nastěhovat mezi obyvatele města. Dělalj to podstatně chytřejí a méně direktivně, než tomu bylo za komunistů u nás. Nicméně i to má svá rizika, v ČR o tom něco víme. Slovinci se zaměřili na vzdělávání, hlavně v základním školství, na vznik a prosazení funkce romských tutorů (naši pedagogičtí asistenti) a vznik vzdělávacích center v oblasti. Je třeba říci, že v oblasti Prekmurje a Dolenska žijí Romové především v původních tradičních romských vesnicích a osadách, a tak práce s nimi této skutečnosti využívá. V obou národních projektech je řada zajímavých aktivit, spousta lidské energie, hodně úspěchů i proher.

Projekt Podpora Romů v Praze byl velmi rozsáhlý a kladl si za cíl vytvoření komplexního modelu. Podařilo se ho vybudovat? V čem komplexnost spočívala?

Pražský projekt se vyznačoval prolínáním mnoha cílových skupin z romské komunity v Praze, velmi individuálním přístupem ke klientům (byla to taková šperkařská práce). Aktivitami našeho projektu procházely děti v základní škole, děti chystající na střední školy, studenti směřující na vysoké školy, mladí romští intelektuálové i nequalifikovaní romští nezaměstnaní tak říkajíc z ulice, lidé všeho věku, kteří si chtějí dokončit základní vzdělání apod. V tomto ohledu byl projekt unikátní, protože měl ambice vytvořit síť, kterou by jeden a tentýž člověk mohl využít v různých etapách svého osobního vývoje při návratu na trh práce. Zčásti se nám to povedlo, zčásti to byla jen vize. Bylo by potřeba pokračovat, potřebovali bychom více času než tři roky.

Jak probíhalo partnerství pražských organiza- cí a institucí v projektu, v čem byla největší úskalí spolupráce? Jaké pozitiva a negativa z něj vyplý- nula?

Jádro těch, kteří do partnerství vstoupili, se už dobře znalo. Slovo 21, R-Mosty a ROMEA, pokud hovořím o nevládních organizacích, spolupracovali na mnoha věcech již před tímto projektem. Nová byla spolupráce s veřejnou správou, ale i tady – napříč institucemi, se znali lidé,

odborníci, realizátoři aktivit. Jednoznačným obohacením projektu byla účast základní školy na Havlíčkově náměstí, na Žižkově, ta byla novým partnerem.

Když hovoříme o negativech, opravdu zůstala bílá místa ve vytváření jak vertikální, tak horizontální spolupráce. Horizontální spolupraci rozumíme aktivní spolupráci všech partnerů v aktuálním čase – aby o sobě věděli, aby věděli o svých akcích, dokázali na ně poslat svoje klienty apod. Vertikální spolupráce je mnohem složitější, jde o to, aby každý klient mohl využít aktivity projektu postupně, tak jak bude potřebovat. Jinou pomoc potřebuje v době, kdy končí základní školu, jinou když hledá možnost další kvalifikace, jinou když se chystá na vysokou školu nebo hledá konkrétní zaměstnání. Takovýto průnik aktivit a klientů by byl moc užitečný. Ale to by chtělo mnohem víc času.

Domníváte se, že je důležité podobné projekty dělat i v budoucnu?

Ano, a ještě jednou ano. Jedině takto – v lokálních partnerstvích a při využití možností, znalostí a vlivu jednotlivých partnerů je možné věci změnit. A pokud se ukáže, že je situaci Romů možné takto měnit na lokální úrovni, bude to humanizovat zpětně i plošné systémy. Je ovšem důležité pozvat ke stolu všechny klíčové hráče, kteří v určitém čase a místě mají na situaci Romů vliv, včetně Romů samotných. Takové partnerství je třeba institucionalizovat, dát mu formalizovanou podobu. Je nutné, aby všichni partneři si byli rovnoprávní a rozhodovali konsensuálně. Ani orgán veřejné správy není v tomto typu spolupráce víc než další partner, třeba nevládní organizace. Je potřeba stanovit společné cíle a ty stále prověřovat, evalúovat. Všichni musí tomu, čeho chtějí dosáhnout a tomu, jak to udělají, rozumět stejně. Zní to prostince, ale je velmi těžké toho dosáhnout v konkrétní realitě, to mi věřte.

Výstupy projektu

Příprava romských žáků základních škol na střední školy – realizátor Slovo 21

V letech 2005–2007 proběhly tři přípravné kurzy k přijímacím zkouškám na střední školy pro nadané romské žáky. Informace o projektu byly distribuovány vybraným pražským základním školám s vyšším zastoupením romských žáků a nestátním neziskovým organizacím v Praze. Žákům byla poskytnuta potřebná literatura a pomoc při vyplňování přihlášek. Hlavní součástí kurzů se stalo doučování a výuka českého jazyka, matematiky, angličtiny, němčiny, chemie, přírodopisu a fyziky.

Na SŠ a SOU bylo dosud přijato 58 žáků. Většina romských žáků základní školy dál směřuje na střední odborná učiliště, jen velmi málo se jich hlásí na střední školy a gymnázia.

Příprava romských středoškoláků na vysoké školy – realizátor Slovo 21

Ve stejném čase jako příprava na střední školy proběhla také příprava středoškoláků na studium na vysoké škole. Součástí aktivity je individuální poradenství k volbě studijního oboru a motivační pohovory. Obecná příprava se zaměřila na techniky studia, psaní životopisu, na zlepšení kritického myšlení a podporu schopnosti argumentovat a projevit vlastní názor. Studentům je zajišťována pomoc při vyplňování přihlášek, potřebná studijní literatura a modelové testy z jednotlivých fakult a oborů.

Přípravy probíhaly přímo na školách. Příkladný byl přístup Policejní akademie Praha, která se přípravě studentů věnuje maximálně intenzivně.

Do této aktivity bylo přihlášeno 34 studentů, dosud bylo na VŠ přijato 7 z nich.

Kurzy pro romské ženy „Ženy to umí“ – realizátor Slovo 21

Aktivita zaměřená na posílení vzdělanosti, sociálních a pracovních kompetencí romských žen se sestávala ze tří typů kurzů:

- PC kurzy pro romské ženy
- Kurzy angličtiny pro romské ženy
- Motivační workshopy pro romské ženy

Realizovaly se dva workshopy s cílem posílit sebedůvěru romských žen, překonat jejich obavy z neúspěchu, trénovat komunikační schopnosti a společenské vystupování a motivovat je k aktivnímu vyhledávání práce.

Tato aktivita proběhla formou víkendových mimopražských setkání, kam si ženy mohly vzít děti, což výrazně zvýšilo jejich účast.

Všemi kurzy této aktivity prošlo 59 romských žen.

Dílň pro romské ženy – realizátor R-Mosty

Dílny probíhaly v prostorách Romského komunitního centra v ZŠ na Havlíčkově náměstí dvakrát týdně. V jejich rámci se konaly kurzy šití, pletení, háčkování, vyšívání, práce se dřevem a kůží. Romské ženy se tak po zkušenosti se zapojením se do kurzů snáze zapojí i do pracovního procesu. Tyto ženy často pobývají na mateřské dovolené, v důchodu nebo jsou bez stálého zaměstnání. Časově dlouhodobější pauza mezi zaměstnáními s sebou přináší i vyšší riziko, že žena po návratu například z mateřské dovolené bude mít ztížené podmínky pro zapojení se na pracovním trhu. Tyto kurzy byly akreditovány u MPSV jako rekvalifikační kurzy. Kurzy prošlo celkem 20 romských žen.

Příprava romské mládeže na vstup na trh práce – realizátor R-Mosty

Tato aktivita byla zaměřena na děti ve věku 13–15 let. Cílem bylo ukázat dětem možnosti jejich další profesní dráhy formou návštěv vybraných učilišť, středních a vysokých škol, rozhovorů s psychologem, řízených diskusí o profesní orientaci, základů práce s PC, setkávání s úspěšnými romskými osobnostmi, interaktivními hrami a přednáškami o vzdělávání a vzdělávacím systému v ČR.

Každé akce se zúčastnilo průměrně 18 romských dětí. Zhruba 10% z nich se zapojilo aktivně do nabízených činností a jejich šance k dobrému postavení na trhu práce se výrazně zvýšily.

Oslovování potenciálních pražských zaměstnavatelů – realizátor hl. m. Praha

Dle sdělení magistrátu bylo kontaktováno 43 firem, ve kterých bylo zaměstnáno 50 osob.

Zvyšování profesionality pracovníků malých romských NNO na území hl. m. Prahy – realizátor hl.m.Praha

Kurzů se zúčastnilo 10 zástupců těchto pražských NNO: Velká Ohrada, Rom Praha, Romské evropské centrum, ROMODROM.

Rekvalifikační a kvalifikační kurzy pro pražské Romy – realizátor hl. m. Praha

Kurzy práce na PC: 18 osob, tři z absolventů se podařilo umístit na trh práce na pozice, kde byla vyžadována znalost práce na PC.

Kurz rozšíření řidičského průkazu skupiny C: 10 uchazečů. Kurz dokončilo 7 absolventů, kteří současně využívají řidičského průkazu skupiny C ve svém zaměstnání.

Svářečský kurz: absolvovalo 5 uchazečů.

Rekvalifikační kurz kosmetička a vizážistka: absolvovaly 4 ženy. Jedna z nich si založila vlastní kosmetický salon.

Při realizaci uvedených rekvalifikačních kurzů vyplynulo několik důležitých závěrů a především poznání, že úspěch je úměrný osobnímu kontaktu organizátorů s jejich účastníky. Klienti musí v průběhu kurzů vidět úspěchy svého snažení, tedy zlepšování jejich pozice na trhu práce.

Školení a zaměstnávání mladých romských novinářů a zájemců o práci v mediální oblasti – realizátor ROMEA

ROMEA využila své zkušenosti s mediálním prostředím ke vzdělávání dalších potenciálních romských novinářů. Kurz se skládá ze tří základních fází – mediálního kurzu, praxe v různých médiích a vytvoření nebo pomoci s možnostmi profesní realizace. Studenti se podílejí zhruba na 40 % obsahu časopisu Romano vodi, který Romea každá měsíc vydává. V menší části připravují články a reportáže pro internetový serveru www.romea.cz a specializované přílohy pro majoritní média. Studenty vedly renomované osobnosti společensko-vědních a mediálních disciplín, např. socioložka Jiřina Šíková, novinář Libor Dvořák, Aleš Vrzák, Jiří Kokmotos, profesorka češtiny na Vyšší odborné škole publicistiky Jiřina Miklušáková a další.

Kurz probíhá od března 2006 formou víkendového vyučování každých čtrnáct dní. Z 25 přihlášených adeptů bylo vybráno celkem 18 účastníků kurzu, z nichž 11 se dostalo až do jeho závěrečné fáze. V současnosti probíhají praxe studentů v majoritních médiích a v redakci ROMEA.

Internetové a vzdělávací centrum ROMEA

Je prostor na pražských Vinohradech, který je vybaven počítačovou technikou, malým obchůdkem s romskou literaturou a CD s romskou hudbou. Vyškolený personál zde pomáhá návštěvníkům se základní obsluhou PC a s vyhledáváním pracovního uplatnění pomocí

internetu. Činnost centra je orientována zejména na Romy. Zavítá do něj zhruba 150 klientů měsíčně.

PC kurzy pro romskou mládež – realizátor ROMEA

V prostorách internetového centra ROMEA proběhly 4 běhy kurzů, vždy pro 10 osob. Celkem bylo přihlášeno 45 klientů. 22 z nich školení úspěšně dokončili a projevíli zájem o další vzdělávání.

Školení a zaměstnávání terénních zprostředkovatelů práce – realizátor ROMEA

Tento akreditovaný rekvalifikační kurz měl za cíl připravit 10 romských terénních pracovníků, specializovaných na zprostředkovávání zaměstnání. 9 úspěšných absolventů, kteří absolvovali celkem 240 výukových hodin, získalo certifikát. Dva absolventi zaměstnalo ROMEA o.s., které jejich prostřednictvím provozuje službu terénní zprostředkovatelé práce, pomocí níž už našlo práci 27 pražských Romů.

Internetová burza práce – realizátor ROMEA

Tato aktivita má za cíl pomoci všem nezaměstnaným a studentům, kteří mají aktivní přístup k hledání pracovního uplatnění či získávání dalšího vzdělávání. Přístup na burzu práce je umožněn i těm, kteří nemají k dispozici internet, a to za pomoci školeného asistenta v Internetovém centru ROMEA. Internetová burza práce má přes 528 registrovaných uživatelů a několik firem a institucí, které nabízejí zaměstnání.

Realizace motivačních kurzů – realizátor Městská část Praha 3

3 motivační výcviky celkem pro 60 dětí proběhly formou výjezdových soustředění romských žáků 7. a 8. tříd. Jsou zaměřeny na profesní orientaci či studium na střední škole nebo odborném učilišti. Cílem je zlepšení motivace a profesní orientace romských žáků. Na výjezdním soustředění psycholog provádí testy studijních předpokladů, jsou připraveny besedy s úspěšnými romskými osobnostmi.

Semináře pro usnadnění vstupu na trh práce dospělých – realizátor Základní škola Havlíčkovo náměstí

Celkem proběhlo 13 seminářů pro 194 osob. Obsahem byla administrativa a komunikace spojená s rozšířením kvalifikace. Dále příprava na vstupní pohovor při přijímání na střední školy a učiliště a pro uchazeče

o zaměstnání. Třetí složkou aktivity bylo učení využití internetu pro možnosti dalšího vzdělávání a pro orientaci na trhu práce.

Kurzy na ukončení (doplnění) základního vzdělání pro dospělé – Základní škola Havlíčkovo náměstí

V souladu se školským zákonem připravili experti speciální vzdělávací program pro tuto skupinu frekventantů. Kurzy jsou pořádány na základní škole Havlíčkovo nám., která má dlouhodobé zkušenosti se vzděláváním romského etnika a osob ze znevýhodněného sociálně-kulturního prostředí.

Kurz se setkal s velkým zájmem ze strany Romů, někteří účastníci již projevíli zájem o pokračování v dalším vzdělávání. Frekventantům vyhovuje dálková forma doplnění základního vzdělání. Semináře účastníkům rozšiřují orientaci v dalším vzdělávání po ukončení základního vzdělání, například v komunikaci, počítačové gramotnosti a administrativních operacích při hledání zaměstnání. Přínosem je skutečnost, že absolvent dostane doklad o ukončení základního vzdělání, a má tak větší možnost uplatnění na trhu práce.

Byly uskutečněny dva kurzy, kterých se účastnilo 40 osob, z nichž 7 pokračuje v dalším studiu a 5 získalo práci.

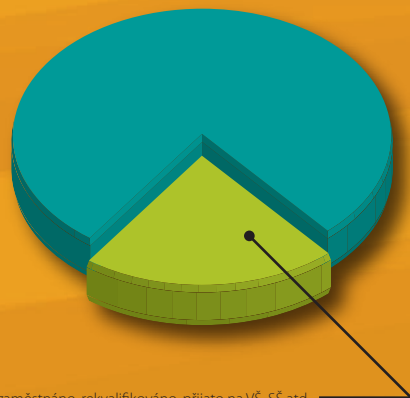
Vytvoření a vedení databáze osob bez základního vzdělání, lektorů a pedagogů pracujících s romským etnikem – Základní škola Havlíčkovo náměstí

Databáze obsahuje kontakty na klienty i lektory a další účastníky celého projektu. Zejména díky těmto datům dochází k propojení všech aktivit všech partnerů v celém národním projektu, protože do ní všichni vkládají data a všichni partneři k nim také mají přístup. Je tak větší šance na předání klientů v rámci projektu do dalších aktivit, a tím se zvyšuje komplexnost a celková účinnost projektu.

Celkové shrnutí (stav k 1. 3. 2008)

→ 1 406 klientů prošlo projektem

→ 299 z nich bylo zaměstnáno, rekvalifikováno, přijato na SŠ, VŠ atd.

zaměstnáno, rekvalifikováno, přijato na VŠ, SŠ atd.

Podmínky úspěchu

Projekt podpora Romů v Praze přinesl několik mimořádných aspektů, které se ukázaly být podmínkou jeho úspěchu.

Síla rozvojového partnerství – v projektu se spojily instituce mající dlouhodobou zkušenost a kompetenci v řešení problémů Romů, které mají dobrý kontakt s romskou komunitou a těší se její důvěře, navíc mají vliv a respekt majoritních institucí v Praze. V partnerství si musí být všichni zúčastnění zcela rovni a musí mít jasně formalizovanou metodiku spolupráce.

Účast Romů v projektu – instituce, vytvářející rozvojové partnerství, sdružují přední romské i neromské osobnosti, které se tomuto tématu v Praze dlouhodobě věnují a požívají mezi romskou komunitou respektu. V této oblasti disponují velkými znalostmi a zkušenostmi, díky nimž dokázali dobře stanovit potřeby a problémy romské komunity v Praze a aktivity, kterými by bylo možné je řešit.

Zkušenost a důvěryhodnost organizací v projektu – projekt přináší postupy a aktivity, které partneři většinou již v základní podobě ověřili, znají jejich výhody i rizika a mohli je kompetentně rozvinout.

Individuální přístup – ke každému klientovi je třeba přistupovat jako k jedinečnému člověku. Je třeba se vzdát víry v jednoduchá a univerzální řešení tenzí, které vznikají historickou i socio-kulturní odlišností Romů.

Marie Kančiová 23 let

Marie Kančiová pochází z Chomutovska, tedy z regionu, který tradičně patří mezi ty s největší nezaměstnaností. Právě proto se Marie rozhodla hledat práci v Praze. Prostřednictvím romského terénního zprostředkovatele občanského sdružení ROMEA se jí to podařilo.

Jaké je tvoje vzdělání?

Učila jsem se u nás v Chomutově v Udlicích jako pomocná kuchařka v provozu pomocného stravování. Mám z tohoto dvouletého učebního oboru výuční list.

Dělala jsem u nás na vesnici ve Březně, tam jsem uklízela, a pak jsem pracovala v třídně vajíček. Ale to jsem pracovala jenom brigádně.

Výuční list ti najít práci v oboru nepomohl?

To u nás vůbec nešlo, neměla jsem šanci.

Proč?

Protože jsem Romka. U nás v Chomutově na to hodně dávají. Do telefonu mi několikrát řekli, že mají zájem, měla jsem i pohovory, ale pak řekli, že ne.

V kolika případech jsi se s tím setkala?

Nevím, ale opravdu často, protože mě po pracovních nabídkách ve stravování díky výučnímu listu posílali z pracáku. Chování těch zaměstnavatelů bylo občas hrozné.

Ale uchytila ses alespoň někde jinde.

To je pravda, u nás v Březně mě znají, navíc v té třídně vajíček už pracovala moje maminka, takže ta brigáda vlastně byla přes ní.

Jak dlouho žiješ v Praze?

Asi tři měsíce. Měla jsem štěstí, že se znám se slečnou Ondovou, která pracuje jako zprostředkovatel práce, a ta mi sama iniciativně začala hledat různé pracovní nabídky v Praze.

Jak dlouho to trvalo, než ti našla vhodnou práci?

Asi jen měsíc. Slečna Ondová pořád volala, dávala mi pracovní nabídky, které jsem si obvolávala.

Jak dlouho už pracuješ?

Asi měsíc a půl. Hodně moc mi pomohla právě Vaše terénní zprostředkovatelka práce, která mi vlastně dohodla s mojí nynější zaměstnavatelkou pohovor a také jí řekla, že jsem Romka, takže při pohovoru nebyla nepřijemně překvapená, jak to bylo jinde.

A jsi tam spokojená?

Jsem spokojená, děláme dlouhý a krátký týden, a konečně pracuju ve svém oboru. To, co jsem se vyučila, dělám teď poprvé od ukončení učiliště, tedy asi po šesti letech.

Jak dlouho jsi byla nezaměstnaná?

Čtyři roky jsem neměla práci, pak jsem rok pracovala, pak zase dva roky ne.

Jaké to je být dlouho nezaměstnaný?

No, on si člověk po určité době zvykne, a pak při nástupu do práce dělá problém vstávání a podobně. Ale zase ten život o něčem je. Když jste nezaměstnaný, tak ráno vstanete, nic neděláte a pořád to samé, stále dokola. Pak už jsem práci ani nehledala, protože jsem neměla sílu někam chodit. Přestalo mě to bavit a smířila jsem se s tím, že práci mít nebudu.

Co tě nakonec přinutilo opět si práci začít hledat?

Změna sociálního zákona. Dnes je to tak, že pokud u vás v rodině někdo pracuje, tak už nemáte nárok na podporu. Moji rodiče pracují, takže bych najednou zůstala úplně bez peněz.

Zuzana Lovášová 22 let

Zuzana Lovášová přišla do Prahy poměrně nedávno ze slovenského Trebišova. Díky projektu Podpora Romů v Praze se dokázala rychleji zorientovat v novém prostředí, naučila se pracovat na počítači a získala také místo jako prodavačka lahůdek.

Podle Vaší češtiny poznávám, že nejste z Prahy, co Vás sem přivedlo?

Jsem ze Slovenska a hlavní důvod odjet do Prahy byla škola, chtěla jsem tu studovat a samozřejmě taky pracovat.

Dostat se na školu na Slovensku je složitější?

Ano. Na Slovensku jsem práci měla, pracovala jsem dva roky v cestovní kanceláři, ale už tehdy jsem si pomalu hledala práci v Praze. Rozhodla jsem se spojit svoji budoucnost se životem v Praze.

Přechod ze Slovenska do Prahy musel být obtížný. Měla jste tu už nějaké známé, kteří by Vám v začátcích pomohli?

Měla jsem tu jednoho známého, ale i tak to bylo pro mě opravdu hodně těžké, protože jsem si musela sehnat všechno sama, hlavně bydlení. Vše se dařilo hodně pomalu a začátky v Praze byly opravdu hrozný.

Jak jste to měla se zaměstnáním? Byl problém sehnat práci?

Ano.

Jaké máte vzdělání?

Mám ukončené střední odborné učiliště, obor dámská krejčová a v současné době si dodělávám střední odborné

učiliště podnikatelské, které bude zakončené maturitní zkouškou.

Jak jste se dověděla o nabídce různých služeb občanského sdružení ROMEA určených romským nezaměstnaným?

Bylo to přes známého, který náhodně šel kolem Internetového centra a viděl Vaši nabídku počítačových kurzů pro romské nezaměstnané. To mě zaujalo, protože jsem s počítačem uměla pracovat opravdu minimálně. Po absolvování kurzu jsem na tom teď mnohem lépe, dokážu napsat něco ve Wordu a upravit text, vytvořit tabulku v Excelu, jsem ráda. Za možnost absolvovat tento kurz jsem opravdu vděčná, protože mi to pomohlo při mém studiu.

Co využijete z nově nabytých dovedností nejvíce?

Tak hlavně internet, protože se snažím vyhledat si nějakou lepší práci, než mám. Samozřejmě se podívám i na zpravodajství a podobně. Možnost navštěvovat vaše internetové centrum mi opravdu hodně pomohla, protože dnešní člověk potřebuje připojení na internet a to já doma nemám. Možnosti v centru jsou pro mě ideálním řešením.

Ladislav Goral

42 let

absolvent řídičských kurzů

Ladislav Goral nastoupil do kurzu pro získání řídičského oprávnění typu C (řídičský průkaz pro řízení nákladního vozidla) s nadšením a odhodláním. Od útlého věku měl rád auta a řízení se později stalo součástí jeho zaměstnání, ve kterém je dnes, i díky projektu „Podpora Romů v Praze“, velmi úspěšný.

V kurzu byla místa pro deset zájemců. Ladislav Goral byl jedním z těch romských mužů, kteří se v pokročilejším věku pustili do studia. Získat tento speciální typ řídičského oprávnění totiž obnáší absolvovat stovky hodin teoretické i praktické přípravy a je to také věc velice nákladná. Ladislav říká: „Řada Romů u nás přišla o práci kvůli levné pracovní síle z východu. Problém vidím mimo jiné v tom, že nemají vzdělání a bez něj se dá slušná práce získat těžko. Řidičák na nákladák je ideální příležitost pro spoustu chlapů, kteří dříve pracovali jako kopáči nebo dělníci, protože se dá získat celkem rychle a o dobré řídiče je dnes veliký zájem.“ Ladislav ví, o čem mluví, protože mohl sám změnu svého postavení na trhu práce pocítit na vlastní kůži.

Byl popelářem. Vzpomínám si, jak jsem se jako malý rád nechával budít lomozem ze sklepa tahaných popelnic, jejich válením po chodníku, šramotem, jaký může způsobit jen vyspaná směs rozličného, tehdy ještě netříděného odpadu. Každý kluk obdivoval triumfální jízdu popelářů na stupátku a jejich seskakování za jízdy. Tehdy nám ani nepřišlo, jak může být tato práce tvrdá a náročná. Pan Ladislav o tom ví své, protože na námi vysněném stupátku strávil léta svého života. Od 4 hodin ráno jezdil za každého počasí a tahal na svých bedrech metráky odpadků, aby mohl užít nevelkého platu.

Když úspěšně absolvoval všechny testy a kontrolní jízdy, otevřely se mu náhle nové možnosti. Šéfové ho okamžitě převeleli ze stupátku do kabiny popelářského vozu, kterou jsme jako kluci nepovažovali za tak zajímavou, ale která je, jak už dneska víme, mozkiem a srdcem celé posádky. Stal se vedoucím tříčlenné popelářské party, má odpovědnost za celý vůz i jeho obsah a zvýšil se mu plat. Jak dnes říká, byl ve svém kolektivu oblíben, protože byl jedním z mála, který pomáhal kolegům při tvrdé práci v terénu, i když by jako vedoucí a řidič nemusel. Jak již bylo řečeno, řada Romů přišla o práci kvůli pracovníkům z východní Evropy. Jejich problém nemusí být jen v tom, jak říká pan Ladislav, že by nechtěli pracovat za menší platy nebo neměli vzdělání či vyučení. „Já jsem měl vyučení jako tesař. V mém řemeslu ale v devadesátých letech obrovsky stoupla konkurence, hlavně kvůli Ukrajincům. Zaměstnavatelé o ně měli zájem zejména proto, že uměli od každého řemesla něco a byli tak velmi

univerzálními pracovníky.“ Proč tomu tak bylo? Ladislav pokračuje: „Takový Ukrajinec se pustí i do věci, které třeba úplně nerozumí, ale postupem času se to naučí a stane se odborníkem. U nás Romů je často ten problém, že když vidíme práci, která se zdá být náročnější nebo třeba trochu neznámá, tak radši zase vezmeme ten krumpáč... chybí nám sebevědomí.“

U popelářů Ladislav nakonec skončil, protože dostal lepší nabídku u jisté dopravní společnosti, která mu mimo různých prémie dala také služební telefon a další výmnoženosti dobrého zaměstnání. Kurz pro řídiče mu opravdu pomohl k lepšímu pracovnímu uplatnění, což je veliký úspěch. Ale přínos je ještě jeden, že totiž pan Ladislav nabytí tolik potřebné sebevědomí

Olga Ščuková 38 let

Olga Ščuková se v rámci projektu zúčastnila přípravných kurzů na přijímací řízení na střední školy. Ačkoliv od úspěšně dokončeného středního odborného učiliště, obor prodavačka potravin, uběhlo 20 let, našla odvahu a rozhodla se studovat Evangelickou sociálně-právní akademii.

Proč jste se rozhodla zúčastnit přípravných kurzů na přijímací řízení na střední školy?

Přece jen od mého posledního studia uběhla dlouhá doba, tak jsem se chtěla někde systematicky připravovat na přijímací zkoušky na Evangelickou akademii, a tento kurz byl pro mě ideální.

Po dokončení učiliště jste šla hned pracovat?

Ne, kvůli mateřské dovolené. Na té jsem pak s přestávkami byla téměř dvacet let, teď mám čtyřměsíční miminko.

Proč jste se rozhodla do tohoto kurzu přihlásit, i když jste na mateřské dovolené?

V době, kdy jsem se rozhodla kurz absolvovat, jsem ještě nebyla ani v jiném stavu. Byla jsem nemocná a vypadalo to, že už děti mít nemůžu. Chtěla jsem jít do školy, protože jsem chtěla nějakou lepší práci. Navíc i když jsem vyučenou prodavačkou, tak tuto práci dělat nemůžu, protože je to jak se říká práce „od nevidím do nevidím“. Chtěla jsem nějakou práci na klasickou osmihodinovou pracovní dobu.

A jakou školu jste chtěla studovat?

Evangelickou sociálně-právní akademii, tu totiž studoval můj synovec, takže jsem na ni měla od něj dobré reference.

Pomohl Vám tento kurz? Přijali Vás na školu?

Kurz mi velmi pomohl a na Evangelickou akademii mě přijali, nyní jsem již ve druhém ročníku.

Co můžete po této škole dělat?

Můžu pracovat jako sociální pracovníce a vlastně kdekoliv v sociální oblasti.

Jak jste se dozvěděla o možnosti účastnit se doučování, jež připravovalo zájemce na přijímací řízení?

Od synovce, který Evangelickou akademii už úspěšně dostudoval, pracuje v občanském sdružení Athinganoi.

Jakou formou doučování probíhalo? Bylo „šité na míru“ Vaším potřebám?

Dá se říct, že ano. Na Evangelickou akademii se nás hlásilo hned několik, k přijímacím zkouškám jsme potřebovali

především český jazyk a všeobecné znalosti, podle toho nám upravili obsah školení.

Kolik se vás doučovacího kurzu účastnilo?

Byli jsme čtyři, všechno matky po mateřské dovolené.

Jak často jste na doučování docházeli?

Dvakrát týdně.

Takže to bylo docela časově náročné. Jak to zvládala vaše rodina?

Myslím si, že vcelku dobře, zvládala jsem se o rodinu postarat.

Manžel Vás ve Vašem úmyslu studovat podporoval?

Manžel samozřejmě chce, abych dělala lepší práci, protože když už se něco naskytne, tak jsou to většinou úklidy, a to mě nebaví.

Říkala jste, že teď už studujete ve druhém ročníku. Při starosti o miminko ale musí být studium už mnohem náročnější...

Ano, teď už to mám mnohem těžší. Vše se nakonec vyvinulo jinak a já mám teď holčičku. Ale jsem spokojená a školu i starost o rodinu zvládám.

Jolana Demeterová 62 let

účastnice počítačových
kurzů

Jolana Demeterová se přes svůj poměrně pokročilý věk rozhodla zúčastnit počítačového kurzu, který v rámci projektu pořádalo občanské sdružení Slovo 21.

Jste již v důchodu, přesto pracujete...

Ano, to je pravda, pracuju dál, rozdávám noviny „čtyřřadvacítku“, abych si trochu přivydělala, a díky práci jsem aspoň mezi lidmi. V devadesátých letech jsem ale pracovala v klubu Harfica, tam dříve počítače nebyly, teď už jsou.

A tam jste pracovala s dětmi?

Ano, jako vychovatelka.

Máte nějaké specifické vzdělání?

Mám jen základku, ale absolvovala jsem různé kurzy, i na vychovatelku. Já už jsem vedla jeden podobný dětský klub na Praze 8 v Karlíně, ten ale potom zničila povodeň.

Jak jste se o PC kurzu dozvěděla?

Znám se už déle s Martinou Horváthovou z občanského sdružení Slovo 21, ona mi nabídla možnost se tohoto kurzu účastnit.

Proč jste se rozhodla zúčastnit právě počítačového kurzu?

Počítače mě baví, před tímto kurzem jsem ale neznala nikoho, kdo by měl čas mi pořádně vysvětlit, jak s nimi pracovat. To víte, už jsem starší, takže potřebuju na to vysvětlování více času. Pan lektor Klečka byl dobrý, protože byl trpělivý. Navíc kdybych se rozhodla přece jen ještě zkusit nějaké zaměstnání, tak dnes už chtějí znalost práce s počítačem téměř všude. Ještě bych nějakou lepší práci dělat chtěla.

Myslíte si, že Romové ve Vašem věku dnes používají počítač?

Používají. Jak mladí, tak i ti starší, hlavně internet, protože tam najde člověk veškeré informace, které potřebuje.

K čemu teď používáte počítač Vy?

Já bohužel počítač zatím nemám, ale občas chodím do internetové kavárny nebo ke známým. Už dlouho si plánuju, že si na nějaký naspořím, ale to víte, mám vnoučata, tak se mi to pořád nějak nedaří.

Tomáš Bystrý 18 let

Tomáš Bystrý studuje všeobecné pražské gymnázium. Přihlásil se do Mediálního kurzu pro zájemce z řad Romů, který pořádalo občanské sdružení ROMEA..

Kdy ses začal zajímat o novinářinu?

Už na základní škole jsem zakládal nejrůznější časopisy. V televizi jsem vždycky nejvíč sledoval hlasatele a moderátory a jako mnohé dítě i já jsem chtěl něco podobného dělat. Navíc jsem měl velký vzor, Jarku Balázovou, která už tenkrát na Nově a v České televizi pracovala.

Jak ses dozvěděl o možnostech mediálního kurzu?

Prostřednictvím webu www.romea.cz. Mě taková práce láká od dětství a už dříve jsem něco podobného dělal, tak jsem se rozhodl do kurzu přihlásit.

Jaký typ média tě láká nejvíce: tištěná periodika, rozhlas, televize?

Já osobně bych chtěl propojit práci v rozhlasu a tisku, nebo v rozhlasu a televizi. Určitě bych nechtěl dělat jenom jednu práci, protože to pak člověka omrzí.

Jaká témata tě jako novináře nejvíce zajímají?

Určitě bych nerad, abych jako Rom měl dělat takzvanou romskou otázku, to ne. Bavila by mě kultura, společenská oblast a taky politika.

Co myslíš, že ti mediální kurz dal do budoucna?

Prohloubil moje vědomosti. Dost jsem toho nevěděl a díky kurzu mám lepší představu o tom, co práce novináře obnáší a v čem na sobě musím pracovat.

Kdo z lektorů kurzu tě svým výkladem zaujal?

Paní profesorka Miklušáková na češtinu, protože novinář by měl být naprosto excelentní v českém jazyce. Pod vedením paní profesorky ho může zvládat skvěle opravdu každý.

Co je pro novináře podle tebe nejdůležitější?

Takže primárně český jazyk a schopnost komunikace, kterou nás vyučoval pan Aleš Vrzák z Českého rozhlasu nebo paní doktorka Šiklová. Mrzí mě, že jsme na tento předmět podle mého měli moc málo času, to je velká škoda. Dobrý novinář by se také měl připravit na to, že této profesi bude věnovat hodně času, protože se pořád děje něco nového, zajímavého a novinář musí být pohotový a kreativní.

Chtěl bys po ukončení gymnázia pokračovat v žurnalistice na vysoké škole?

Určitě. Ale i kdyby to nevyšlo, budu psát celý život, ta práce mě prostě baví.

Eva Biliová 22 let

Životní osud Evy Biliové by vydal možná na tři romány, a to jí je teprve 22 let. V rámci projektu Podpora Romů v Praze si na Základní škole na Havlíčkově náměstí dokončila základní vzdělání.

Pocházíte z mosteckého Chánova. Co Vás přivedlo do Prahy?

V Praze jsem se seznámila s přítelem, tak proto jsem dnes tady. Jsem ráda, že jsem pryč z Chánova. Nejhorší byli lidé, kteří všechno zničili, hlavně mladí, není tam hezké žítí.

Vaše rodina tam ještě bydlí?

Ano, já jediná jsem odešla.

Základní školu v Mostě jste nedodělala, je to tak?

Ano, když jsem byla ještě malá, tak 10 let, tak jsme odjeli na Slovensko, protože jsme jako rodina měli velké dluhy u lichvářů. Útěk před nimi byl jediným řešením, protože se to nedalo splácet. Na Slovensku jsme byli čtyři roky u příbuzných, pak jsme se vrátili zpátky do Čech.

Jak to bylo s těmi úžerníky?

Půjčili třeba dva tisíce a museli jsme vrátit čtyři. Takhle nám dluhy rychle narostly třeba na dvacet tisíc u jednoho člověka, jinde pak pět šest tisíc, a už jsme na to neměli.

Proč jste si půjčovali?

Na jídlo, sociálka na to nestačila.

Lichváři, kteří Vám půjčovali, bydlí v Chánově dodnes?

Ano, půjčují Romům peníze dál.

Na policii jste se nepokoušeli obrátit?

Ne, myslím si, že oni mají strach do Chánova jít. Přistupují k tomu tak, že si vše musíme vyřešit sami, že je to naše věc, jak ty peníze vrátíme, když jsme si je půjčili.

Stalo se někdy, že by tam třeba policisty někdo zmlátil?

Ano, často, posledně hodně.

A kdo je zmlátil? Lichváři?

Ano, jednomu až rozsekl hlavu a takový ty věci.

Jaký byl život na Slovensku u příbuzných, měli Vaši rodiče práci?

Žili jsme u matčinych rodičů a jejich sourozenců, ale život to byl opravdu těžký. Táta se živil čtyři roky tím, že pásl krávy, já jsem musela chodit po lidech a prosit o jíd-

lo. Nejdříve lidé pomáhali, ale později je to už omrzelo a vyhazovali mě, bylo to hodně smutný.

Co bylo po těch čtyřech letech?

Po čtyřech letech bídy na Slovensku jsme se dozvěděli, že se nám v Čechách na sociálních dávkách našetřilo 60 tisíc.

Takže jste se sebrali a odjeli do Čech...

Nejdřív jela matka vyřídít ty sociální dávky, pak se pro nás vrátila a jeli jsme všichni společně do Čech.

Vy jste se vrátili opět do Chánova?

Ano, ti Romové, co jsme jim dlužili peníze, už nás nechali na pokoji.

Jak to bylo s bytem?

My jsme se vlastně vrátili do místa trvalého bydliště, takže v tom problém nebyl. Peníze jsme ale rychle utratili a začalo to zase nanovo, dluhy atd.

Co bylo dál?

V šestnácti jsem se seznámila se svým současným přítelem. Hned jsme si padli do oka, on byl z Prahy, tak jsem u něj zůstala. I když přes týden jsem chodila v Mostu do školy, v Praze jsem vlastně zůstávala na víkendy.

Jak to bylo během Vašeho života na Slovensku s docházkou do školy? Odjížděla jste jako desetiletá...

Na Slovensku jsem do školy vůbec nechodila, stejně tak moji sourozenci. Takže když jsme se vrátili do Čech, tak jsem musela zpátky do páté třídy základní školy, což bylo hrozné, vždyť už mi bylo skoro patnáct. Do páté jsem chodila ještě v Mostu, od šesté už v Praze a základní školu jsem dokončila vlastně až v 21 letech tady v Praze. Ono se to protáhlo, protože to pak bylo dálkové studium.

Jak jste se dozvěděla o možnosti dokončit si základní vzdělání na ZŠ Havlíčkově náměstí?

Díky příteli, ten to vlastně zařídil. Společně jsme pak šli za paní ředitelkou Meisnerovou, která byla moc hodná a do školy mě přijala.

Proč pro Vás bylo důležité dokončit si základní vzdělání?

Mrzelo mě, že jsem tu základní školu nedokončila už dříve, v Mostu, protože jsem tam do školy chodila ráda. Navíc jsme tam měli pěvecký kroužek, zpívání mě hrozně bavilo a dodnes baví. Dokončení základky je pro mě důležité i kvůli nějakému dalšímu studiu.

Museli jste absolvovat i nějaké závěrečné zkoušky?

Ano, byly opravdu velké, ze všech předmětů, školu jsem dokončila s jedničkami a dvojkami.

Už jste naznačila, že byste chtěla dál studovat. Jaký obor?

Zatím nevím, možná konzervatoř.

Martin Demeter 17 let

Snem mnoha dětí je stát se dobrým – a především slavným a bohatým – muzikantem, ovšem málokteré má v dostatečné míře talent, chuť na svůj nástroj stovky hodin tvrdě cvičit a v neposlední řadě i kus štěstí. Právě štěstí naproti se rozhodl vykročit Martin Demeter, nadějný kytarista, svojí účastí v kurzu „Příprava na konzervatoř“, kterou realizovalo občanské sdružení R-Mosty v prostorách základní školy na Havlíčkově náměstí.

Martin je rodilý Pražák, i když část života prožil se svojí rodinou v Třebechovicích pod Orebem, do Prahy se vrátil asi před třemi roky, nyní bydlí na Žižkově. Tam také dochodil základní školu na Havlíčkově nám. a začal studovat střední sociálně-právní školu. Bohužel nedokázal skloubit svoji lásku ke kytarě se studijními povinnostmi, a tak od září půjde do učebního oboru zedník.

To ovšem Martinovi nebrání snít svůj sen, že se stane výborným a uznávaným kytaristou. Logickou cestou k uskutečnění jeho snu by představovalo studium na konzervatoři. Právě proto se přihlásil do kurzu „Příprava na konzervatoř“, kde se pod vedením špičkového českého kytaristy Zdeňka Fišera již dva měsíce chystá na náročné přijímací zkoušky. „Pan Fišer nás hodně učí o akordech, jejich obrazech, ukázal nám různé harmonické postupy typické pro kytaru a podobně. Zároveň se učíme i teorii, především noty, které zatím neumím“, přibližuje obsah kurzu Martin.

Společně s ním kurz, jenž by měl skončit zhruba za rok, absolvují další tři zájemci o hudební dráhu. Martin si vše, co se v kurzu naučí, rozhodně nechce nechat pro sebe. A tak se rozhodl na základní škole vést hudební kroužek, kde čtyři děti zasvěcuje do tajů kytary.

Po dokončení konzervatoře by se rád věnoval svým oblíbeným žánrům: „Mám moc rád klasiku a flamengo, to chci jednou v budoucnu hrát. Chtěl bych také časem hrát v jedné kapele se svým strýcem Vladimírem Demeterem, který kdysi založil skupinu Bengas, ve které i zpíval, a jehož všichni znají pod přezdívkou Žabák,“ doplňuje na závěr Martin Demeter.

Žaneta Součková 21 let

„Pomoc terénní zprostředkovatelky práce pro mě znamenala hlavně psychickou vzpruhu,“ říká jednadva-

cetitá Žaneta Součková, která nedávno odešla z rod-
ných Pardubic do Prahy. Neustálé obíhání pohovorů na
podřadné práce by bylo vyčerpávající asi pro každého, zvláště když je výsledkem v drtivé
většině případů jen odbytí typu „my se vám ozveme“. V ostatních případech se stávalo, že
nabízená práce nevyhovovala Žanetě, buď pro její špatné ohodnocení, nebo příliš velkou
fyzickou náročnost. Projekt „Podpora Romů v Praze“ jí díky zprostředkovateli práce Stáně
Ondové pomohl najít uplatnění ve studovaném oboru.

Na své dětství v Pardubicích vzpomíná Žaneta, jako na krásné období v rodinném kruhu. Bydlení v malém bytě o jedné místnosti a kuchyni s dalšími sedmi příbuznými považuje za lepší než pozdější 4 + 1 v jiné části Pardubic. „Nebylo to pak už tak veselé, babička s dědou a sestra si pořídili jiný byt a nám někdy v tom velkém bylo smutno,“ zamyšleně vzpomíná.

S různými formami diskriminace a odmítání se Žaneta, podobně jako mnoho Romů, začala setkávat už v dětství. Nejsilněji to pocítila na základní škole. V šesté třídě se najednou začali její doposud nejlepší kamarádi chovat jinak. „Před naším domem byl křivý chodník a v prohlubni se tam vždycky udělala obrovská kaluž vody. Jím se najednou něco převrátilo v hlavě a že mě jako cikánku zmlátěj. Naštěstí děda tušil, že jako Romka můžu mít v budoucnu problémy a tak mě dal sem tam na karate, na judo, takže sem jednomu zlomila ruku a druhému čelist. Jich ale bylo sedm, tak jsem skončila v tý kaluži s oběma nohama zlomenýma.“ Nechce se věřit, proč se od první třídy nejlepší kamarádi najednou začnou chovat jako sprostí rasisté. Žaneta to vysvětluje tím, že jim prostě doma rodiče řekli, že není dobré, aby se tahali s cikánkou, tak jim v hlavě přeskočilo. „Doplazila jsem se pak do našeho krámků s textílem, kde byl děda a ten si to šel k jejich rodičům vyřídit. Nepral se, prát se bylo pod jeho úroveň.“ Od té doby prý neměla ve škole klid. Byla tam jedinou Romkou, protože v jejich čtvrti Polabany tehdy žádní jiní Romové nežili a od incidentu se s ní téměř všichni spolužáci přestali bavit. Lepší časy nastaly, až když se s rodinou, když bylo Žanetě patnáct let, odstěhovali do jiné části Pardubic, kde se Žaneta začala bavit s romskými dětmi.

I když v Pardubicích vystudovala střední odborné učiliště, kuchařský obor, nemohla po škole sehnat nikde práci. Zájem o ní neměli ani v hospodách, kterým se běžně říká putíka nebo pąjzl. „Máma mi tehdy pomáhala se sháněním práce a vzali mě až do fabriky, kde se montují součástky do počítačů.“ O tom, jak to v takových fabrikách vypadá si asi každý umí udělat obrázek. Žaneta popisuje, jak tam dva až tři tisíce levných pracovních sil z východních stá-

tů stojí u pásu, na kterém musí během krátkého limitu složit celý počítač. Když se, za neustálého slovního napadání nadřízených, opozdí, následuje okamžitá finanční sankce. V této práci vydržela Žaneta tři měsíce.

Před rokem se odstěhovala sama do Prahy, kde bydlí v malém a drahém podnájmu s přítelkyní. O možnostech, které nabízí projekt „Podpora Romů v Praze“ se dozvěděla od jedné známé z Pardubic. Přes infolinku o telefonních číslech si našla číslo do sdružení ROMEA, kde se setkala s terénní zprostředkovatelkou práce. „To zjištění, že existují lidé, kteří jsou ochotni se mi aktivně věnovat, pro mě bylo ohromující, protože jsem se s takovým přístupem nikdy nesetkala,“ říká. Dnes díky pomoci terénní zprostředkovatelky pracuje jako číšnice v jedné pražské restauraci.

Tomáš Ščuka 24 let

Tomáš Ščuka je čtyřiaadvacetiletý mladý muž, který se v rámci projektu Podpora Romů v Praze zúčastnil přípravných kurzů na přijímací zkoušky na vysoké školy. Ačkoliv je původem Brňák, žije již čtvrtým rokem v Praze. Jedním z hlavních impulsů pro přesídlení do Prahy byl záměr studovat Policejní akademii.

Po ukončení základní školy se rozhodl pro studium romské střední sociální školy v Kolíně, kde také úspěšně odmaturoval. Tím ovšem Tomášovy ambice nekončily. Po úspěšném absolvování přijímacích zkoušek začal studovat Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, obor Sociální pedagogika, po dvou letech přestoupil do třetího ročníku téhož oboru Zlínské univerzity Fakulty humanitních studií, kde nyní studuje formou dálkového studia.

Proč ovšem ještě studium Policejní akademie? „Policejní akademie mě lákala už dlouho, protože je to de facto právní škola a já na práva vždy chtěl jít, ale přeci jen je na ně hodně velký nával. Navíc studium Policejní akademie je hodně prestižní záležitost, tak i pro to mě to lákalo,“ vysvětluje Tomáš.

O možnosti zvýšení svých šancí na přijetí absolvováním přípravného kurzu na přijímací zkoušky se dozvěděl od kamaráda z občanského sdružení Slovo 21. Neváhal a kurzu se zúčastnil. „Kurz mi velmi pomohl. Byli jsme čtyři zájemci o studium Policejní akademie, a mohli jsme se připravovat samostatně. Příprava byla hodně intenzivní, dvě až tři hodiny týdně, někdy i dvakrát týdně. S blížícím se termínem přijímacích zkoušek se intenzita ještě stupňovala, lektor nám například dal za domácí úkol vypracovat odpovědi na 200 otázek do další vyučovací hodiny,“ přibližuje průběh kurzu Tomáš.

Úsilí vynaložené během přípravy na zkoušky se Tomášovi vyplatilo, teď už studuje 2. ročník Policejní akademie, spolu s ním i další dva absolventi přípravného kurzu.

Co dál? „Rád bych už během studia na Policejní akademii nastoupil k policii, protože praktická stránka je důležitá. Člověk musí vědět, co všechno ta práce obnáší, ale pokud studium úspěšně završím, tak bych jednou chtěl být vyšetřovatelem na kriminálce,“ říká o svých nejbližších plánech Tomáš.

Ondřej Gábor 36 let

absolvent řídičských kurzů

Ke své obchodní kariéře se propracovával postupem času od svých mladých let. Jako mnoho Romů s obchodním duchem se v devadesátých letech rychle rozkoukal a začal obchodovat. Ale nepředbíhejme a nechme pana Gábora hovořit.

Vstoupil jsem do suterénu malého panelového domu v pražských Letňanech a ocitl jsem se v království pana Ondřeje Gábora. Jeho hrdý výraz na fotografiích vyznačuje spokojenost a úspěch v podnikání, kterému se věnuje. V oddělení nábytku jsme zasedli do pohodlného sofa a můj respondent začal odhalovat divoké zákruty svého života.

Do školy jsem chodil v Hradci Králové.

A po základní škole jste šel na učiliště?

Ne, pak mě ve dvanácti dali do ústavu.

Jako do dětského domova?

Ne, do polepšovny.

Jaký byl důvod?

No, nechodil jsem do školy.

Aha, měl jste neomluvené hodiny, jak dlouho jste byl v ústavu?

Šest let.

Šest let? A co vaše rodina?

No ti se potom přestěhovali do Prahy a já jsem po těch šesti letech přijel za nimi.

A snažili se vás odtamtud dostat?

Samozřejmě, že se snažili, ale to za komunistů nešlo. Prostě jste jednou udělal blbost, a už se to nedalo odpárat. Šest let a basta.

A jak se na to díváte zpětně? Myslíte, že to bylo oprávněné? Schvalujete takovéto postupy?

Já si myslím, že to není správné řešení. Vina je často na straně rodičů, ale odnese si to dítě, a to strašně. Moji rodiče špatní nebyli, chodili do práce, nepili. Já jsem si to spíš zavinil sám, chytil jsem se party, lítali jsme venku...

A chyběla vám v tom ústavu rodina?

To víte, že ano.

Tam asi bylo hodně romských dětí...

Ano, to byla polepšovna asi pro 700–800 lidí

Pro 700 dětí?!

Ano, byl to bývalý klášter v Králíkách na Moravě.

Tak to muselo být docela kruté. Vidíte na té zkušenosti něco pozitivního?

Všechno špatné je pro něco dobré, ne? Alespoň se to říká. Můžu dodat, co se nenaučíš tady, to se naučíš tam.

Co jste se tam třeba naučil?

Bohužel můžu ze své zkušenosti potvrdit, že kdo vyjde z ústavu nebo z dětského domova, tak skončí v kriminále... Samozřejmě, jsou výjimky, záleží v jakém ústavu jste a s kým se tam potkáte. Já jsem skončil v kriminále.

Za co?

No blbosti jsme dělali, zase. Pak jsem se vrátil, asi po čtvrté, co jsem seděl a otočil jsem se o 180 stupňů. Začal jsem se živit rukama.

Co Vás přivedlo ke změně?

No, asi jsem dostal rozum.

A co jste začal dělat?

Začal sem se živit obchodem. Jezdil jsem nakupovat, levně, třeba do Sokolova, a v Praze jsem prodával. A pak jsem začal jezdit do Německa.

K obratu na „pochtivou“ dráhu došlo u pana Gábora v šestadvaceti letech. Do té doby se s ním táhla životní zkušenost života v ústavech a kriminálech, než musel sám po mnoha ztroskotání nalézt udržitelnou cestu. V rozvoji této cesty mu pomohl i projekt Podpora Romů v Praze, protože v jeho rámci získal řidičské oprávnění na nákladní vůz, s jehož využitím se rozvine jeho obchod. Bude moci zvýšit objem zboží. Ale vraťme se opět o kousek zpět...

Zpočátku jsem měl velký problém, jak se domluvit. Dneska se už domluví, ale nikdy jsem neviděl učebnici. Neumím skloňování, mluvnicki, ale umím se domluvit. Ze začátku, když jsem nevěděl, jak tu věc pojmenovat, tak jsem třeba na vrtačku ukazoval „bzzz bzzz“. Já jsem ani ve škole neměl problémy s učením. Ze začátku jsem chodil do normální školy a bylo to v pohodě, ale pak mě máma dala do zvláštní, protože tam chodili sourozenci. Chtěla, abychom byli všichni spolu, abych nechodil na jinou stranu Hradce sám.

Pro vás tedy muselo být učivo v té zvláštní škole jednoduché...

No právě, proto mě to nebavilo, a přestal sem tam chodit. V těch Králíkách to bylo se školou to samé. Oni nás tam učili jenom naprosté základy, abychom si uměli spočítat peníze a nikdo nás neobral a abychom si dokázali přechíst nejnutnější věci. Když jsem odtamtud odešel a hlavně pak, když už jsem dostal rozum a nedělal hlouposti, jsem se začal sám vzdělávat. Třeba řidičák jsem vůbec nepotřeboval, ale já jsem ho chtěl, tak jsem šel a udělal si ho. Myslím, že vzdělání je důležité, protože v životě ho můžete vždycky potřebovat, nikdy nevíte co se stane zítra.

Možná je dnes problém mnoha mladých Romů v tom, že si právě tohle neuvědomují...

To je pravda. Když jsem byl mladý, tak jsem to taky nevěděl. Dnes, kdybych to mohl vrátit zpátky, tak se deru do studia, abych něco v životě dokázal. Ten kurz pro mě byl velká zkušenost a jsem rád, že jsem to zvládnul. Musel

jsem se pořádně učil, protože když jsem si poprvé zkoušel cvičné testy, tak jsem z padesáti bodů udělal šestnáct. Tak jsem řekl, to ti, kamaráde, seberou i to běčko. Sedl jsem na to, dřel, a u zkoušek jsem byl bez chyby.

V rozhovoru s panem Gáborem jsme pokračovali asi další dvě hodiny a bylo pořád o čem mluvit. Tato brožura je o projektu Podpora Romů v Praze, jehož partnerem je i Magistrát hl. města Prahy. Je však bohužel pravdou, že různé městské části se zároveň velmi cíleně zbavují svých romských obyvatel. Z našeho rozhovoru vyplynulo i to, jak rafinované postupovala radnice v pražském Karlíně...

Žil jsem a žiju v Karlíně. Tam bylo vždycky hodně Romáků. A můžu říct, že Karlín už není to, co býval. Je to v něčem zájmu vytlačit Romy ven z Prahy. Nechtějí je tam.

To jste si všimnul?

No jistě, karlínské Romy znám. Byli tam samozřejmě takové ti problematičtější, ale oni donutili i normální slušné lidi buď byty prodat, nebo vyměnit.

A kdy k tomu začalo docházet?

Hlavně po povodních, když byla evakuace, a pak se ty domy musely rekonstruovat.

A oni pak Romům nabízeli jiné byty... kde?

Já vám řeknu jak to je, oni tady měli byty třeba druhé nebo třetí kategorie a oni jim nabídli o jednu místnost větší byt s tím, že půjdou na kraj Prahy nebo třeba úplně jinam. Těm lidem už pak nedošlo, že si ve finále pohorší, protože to nové bydlení má mnohem menší cenu. Nechali se zkrátka převést...

Panu Gáborovi prospěl projekt Podpora Romů v Praze v rozvoji podnikání a podobně jako ostatní si mohl také díky němu dokázat, že úsilí přináší ovoce. Přejme jemu i ostatním Romům, aby měli chuť na sobě pracovat a vzdělávat se, aby je už nikdo nemohl převést.

Všechny informace o projektu Podpora Romů v Praze naleznete na webových stránkách <http://equal.romea.cz/>

JSTE NEZAMĚSTNANÍ A NEBAVÍ VÁS SEDĚT DOMA?

CHCETE STUDOVAT, ALE FINANCE VÁM TO NEDOVOLUJÍ?

NEVÍTE, NA KOHO SE OBRÁTIT?

romea PRÁVĚ PRO VÁS
OBCANSKÉ SDRUŽENÍ ROMEA
PŘIPRAVILO

INTERNETOVOU BURZU PRÁCE

POMŮŽE VÁM NAJÍT ZAMĚSTNÁNÍ,
NABÍDNE VÁM REKVALIFIKAČNÍ KURZY,
STUDENTŮM PŘEHLED STÁŽÍ, STIPENDIÍ
A GRANTOVÝCH PROGRAMŮ.

OD ČERVNA 2006 VÁS PRAVIDELNĚ INFORMUJEME
NA ADRESE **WWW.BURZAPRACE.ROMEA.CZ**
O AKTUÁLNÍCH PRACOVNÍCH A STUDIJNÍCH NABÍDKÁCH.

SE SVÝMI DOTAZY NA NĚ VYHLEDÁVATELŮM OBRÁTÍTE NA EMAIL: BURZAPRACE@ROMEA.CZ
A NA TEL: 257 322 987. MŮŽETE ROVNĚŽ VYUŽÍT SLUŽBY INTERNETOVÉHO CENTRA.
NAŠE VOLÁNÍ PRISTUPNÉ NA INTERNET VÁM ZDE PORADÍ, JAK SE ORIENTOVAT NA WEBOU HLEDÁNÍ PRÁCE.
TO VŠE ZDARMA! INTERNETOVÉ CENTRUM, MORAVSKÁ 43, PRAHA 2, 120 00

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM ČR A STÁTNÍM ROZPOČETEM ČR.

BURZA PRÁCE
Externí zdroj práce Romů pro rovnost příležitostí

BURZA PRÁCE
Externí zdroj práce Romů pro rovnost příležitostí

BURZA PRÁCE
Externí zdroj práce Romů pro rovnost příležitostí

**PŘIJĎTE DO NAŠEHO
NOVÉHO INTERNETOVÉHO CENTRA!**

**INTERNET
ZDARMA!**

iCENTRUM

internetové a vzdělávací centrum

**OTEVŘENO:
Po-Pá 10.00-18.00**

ICQ, SKYPE, WORD, EXCEL

ADRESA
Moravská 43,
120 00 Praha 2
tel.: 222 520 947
e-mail: icentrum@romea.cz
<http://www.icentrum.romea.cz>

SLUŽBY

- Internet zdarma
- tisk
- kopírování
- skenování

PRODEJ

- CD s romskou hudbou
- knihy a časopisy s romskou tematikou

ROMEa, o.s.,
Žitná 49, Praha 1, 110 00
tel: 257 329 667
e-mail: romea@romea.cz
web: www.romea.cz

Konečně získala práci v kuchyni

Praha/ „Diskriminace v zaměstnání Romů existuje, pokud někdo říká, že ne, není to pravda.“ Tvrdí triadvacitiletá Marie Kaničková, která teprve po letech získala práci, o níž stála, a to díky projektu podporujícímu pražské Romy.

„Trpění se shánění zaměstnání začalo, až když jsem se v Chomutově vydala do dvouleté obory jako pomocná kucharka. Váhy tu většinou dopadlo stejné. Pořádla jsem divopas, porvali mě na pohovor, topili, porvali mě na pohovor, ale když viděli, že jsem Romka, tvrdili, že buď je místo obsazené, nebo že nevhodný jelech podavákem.“ vypráví.

Přestože se jí podařilo najít několik brigád, rozhodla se z Chomutova přestěhovat do Prahy, kde je více příležitostí. Práci si pak začala hledat

Kurz pomáhá hledat Romům práci

Praha (kor) - Projektem Podpora Romů v Praze prošlo za dva roky jeho působení již 1 106 Romů. Z toho jich 97 našlo stálou práci.

Další přihlášení si své vědomosti rozšířili například na kurzu angličtiny, počítačů nebo motivačních workshopů pro ženy.

„Matky mají v rodinách Romů větší roli, a když je přesvědčíme, že mohou být i zaměstnanci, začnou

Integrace Romů začíná nést ovoce

Pracovníci projektu našli už téměř deset procent zaměstnání

Projekt pomohl zaměstnat Romy

LUCIE BOHÁČOVÁ

Praha/ Internetová burza, rekvalifikační kurzy, příprava ke studiu na středních a vysokých školách nebo třeba výuka angličtiny, to všechno pomáhá Romům v Praze v uplatnění na trhu práce. Speciální projekt, který je v České republice svou komplexností jedinečný, se za dva roky jeho fungování účastnilo přes 1100 lidí, zhruba desetina z nich našla práci.

Podle ředitelky sdružení Jarmily Balázové ale úspěch nejde jen o sto zaměstnaných Romů. „Další se podařilo připravit na zkoušky nebo je rekvalifikovat,“ tvrdí.

Třiletý projekt počítá s rozpočtem zhruba 27 milionů korun a je rozdělen do několika etap. Například internetová práce dnes sdružuje

společnosti, které zaměstnávají Romům nabízejí.

Oslavovali jsme jednotlivé firmy, které od Prahy získaly zakázku. Od dopravních podniků jsme třeba zjistili, že jim chybí svářeči, a tak jsme připravili speciální rekvalifikační kurzy právě pro sociálně znevýhodněné lidi. Prošli jimi například Jiri Janeček. Důležitou roli v projektu se zúčastnili i žáci základních škol. Žáci základních škol mohou navštěvovat speciální kurzy, které jim pomáhají dostat se do různých oborů. „Prošli jimi například a 54 z nich bylo u zkoušek úspěšných,“ uvedla Balázová.

Podle Jarmy Salajdžičové z sdružení Slovo 21, jež na projektu spolupracuje, by měl být výstup z programu jakýmsi inovativním komplexním modelem, jak by měla koncepce zaměstnání a vzdělání v Česku vypadat.

Podobné projekty probíhají například v Portugalsku nebo ve Slovinsku. V Praze k tomu odhadu zhruba 24 tisíc Romů, z toho je osmdesát procent nezaměstnaných. Podle Janečka jsou jedním z důvodů vysoké nezaměstnanosti

